GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe şése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĖ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 109. *Sâmbătă, Duminecă 1 (13) Iulie* **1884.**

Nou Abonamentŭ
la
„Gazeta Transilvaniei.“

Cu 1-a Iuliu st. v 1884 sĕ începe unŭ **nou abonamentŭ**, la care învitămŭ pe onoraţii amicĭ şi sprijinitorĭ ai foiei nóstre.

Abonamentulŭ: **Pentru Austro-Ungaria** cu posta: pe trei lunĭ 3 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe unŭ anŭ 12 fl. **Pentru România** şi străinatate: pe trei lunĭ 9 francĭ, pe şése lunĭ 18 francĭ, pe unŭ anŭ 36 francĭ.

Rogămŭ pe d-nii abonaţĭ ca se binevoiéscă a-şĭ reînoí de cu vreme prenumĕrările pentru ca trămiterea ḑiarului sĕ nu sĕ întrerupă.

Administraţiunea »Gazetei Transilvaniei.«

Braşovŭ în 30 Iunie (12 Iulie).

Cum stămŭ cu Rusia?

Mulţĭ dintre cetitorii nostri se vorŭ mirá că punemŭ întrebarea acésta tocmai într'unŭ timpŭ, când oficioşii din tóte ţĕrile asigură susŭ şi tare, că nicĭodată pacea europénă n'a fostŭ mai puţinŭ ameninţată ca acum.

Póte fi, că pentru momentŭ nicĭ unulŭ din statele marĭ nu se gândesce a începe unŭ rĕsboiu. Dér este acésta o garanţiă pentru viitórea pace a continentului europénŭ? Scimŭ, că rĕsbóiele se nascŭ prin conflictulŭ de interese şi aspiraţiunĭ ale diferitelorŭ state? Delaturatu-s'au óre tóte causele de nemulţămire dintre marii potentaţĭ? Renunţat'a óre Rusia la politica ei cuceritóre în Orientŭ şi ajuns'a óre Austro-Ungaria prin ajutorulŭ Germaniei a fi stăpână absolută peste situaţiunea din acéstă parte a Europei?

Nu scimŭ sĕ se fi petrecutŭ nicĭ una din schimbările esenţiale indicate mai susŭ. Vedemŭ numai, că în urma reînoirei bunelorŭ relaţiunĭ ale curţii de Berlinŭ cu cea din Petersburg şi monarchia nóstră trăiesce, la aparenţă celŭ puţinŭ, în cea mai bună pace cu Rusia, amica aliaţilorŭ sĕi şi că ca la comandă au încetatŭ agitaţiunile antirusescĭ în pressa austriacă şi ungurésca. Numai din când in când se petrece câte ceva în peninsula balcanică, ce te face sĕ credĭ, că în ascunsŭ fierbe şi clocotesce ca şi mai înainte şi că în mijloculŭ celei mai marĭ linişte se pregătesce o nouă încurcătură de cătră diplomaţiă, care nu se póte nicĭdecum conteni de a ţese la totŭ felulŭ de intrigĭ.

Astfelŭ vĕḑurămŭ debutulŭ intrigilorŭ rusescĭ în Rumelia orientală, vĕḑurămŭ ciudatulŭ conflictŭ dintre Serbia şi Bulgaria, care se atribue asemenea luptei ascunse dintre influinţa austro-ungară şi rusésca şi acum pare că teatrulŭ intrigelorŭ diplomatice s'a străplântatŭ în partea apusană a peninsulei balcanice la fruntariele Bosniei şi Herţegovinei, în miculŭ Muntenegru.

De câte orĭ prinţulŭ Nichita cu voivoḑii sĕi începŭ a face politică mare, lumea. şi aşa plină de neîncredere faţă de mersulŭ lucrurilorŭ, începe a se teme că se apropie marele conflictŭ între Rusia şi monarchia nóstră, care după convingerea tuturorŭ a fostŭ numai amânatŭ. Nu puţină sensaţiune a făcutŭ prin urmare scirea, ce a adus-o ḑiarulŭ cehicŭ „Narodni Listy“ din Praga, că guvernulŭ prinţului Nichita a înmânatŭ tuturorŭ representanţilorŭ din Cetinje o notă, în care se denégă administraţiunei din Bosnia şi Herţegovina dreptulŭ de a construi, fortificaţiunĭ în contra Muntenegrului şi prin care se cere intervenţiunea marilorŭ puterĭ cu scopŭ de a împiedecă acésta şi a face sĕ se dărime tóte forturile austriace dela fruntariele Muntenegrului; se cere totodată stricta observare a tractatelorŭ internaţionale. Totodată se fi protestatŭ Muntenegrulŭ contra călcărei teritoriului sĕu de cătră patrulele austriace, carĭ urmărescŭ pe fugarii din ţĕrile ocupate.

Organulŭ oficiosŭ alŭ ministeriului de esterne s'a grăbitŭ de a deminţi scirea adusă de „Narodni Listy“ despre acţiunea diplomatică a Muntenegrului. O fóie din Viena observă însĕ, că împărţirea adusă de „Corespondenţa politică“ nu este provĕḑută ca de obiceiu cu semnătura oficiósă P. C. aşa că nu se póte cunósce isvorulŭ desminţirei.

Orĭ cum ar fi, remâne unŭ faptŭ de netăgăduitŭ, că Russia âmblă în Orientŭ pe nisce căi cu totulŭ opuse intereselorŭ austro-ungare. Póte că guvernulŭ prinţului Nichita se nu fi adresatŭ încă acea notă representanţilorŭ marilorŭ puterĭ, dér nu mai încape îndoélă, că politica ruséscă lucră în secretŭ la subminarea posiţiunei Austro-Ungariei în Bosnia şi Herţegovina.

Décă prinţulŭ Nichita alŭ Muntenegrului s'a împăcatŭ cu Sultanulŭ şi décă miculŭ principatŭ, care erá odinióră celŭ mai aprigŭ duşmanŭ alŭ Turcilorŭ, susţine aḑi cele mai intime relaţiunĭ cu înalta Pórtă, acésta este totŭ opera politicei rusescĭ. Se asigură, că scopulŭ ei este de a creá dificultăţĭ planurilorŭ monarchiei printr'o alianţă defensivă turco-muntenegrénă în contra Austriei.

Orĭ încătrău ne-amŭ aruncá privirile nu vedemŭ nicĭ o garanţiă de pace pentru viitorŭ. Pericululŭ unui rĕsboiu cu Rusia nu este aḑi mai micŭ ca atuncĭ cândŭ ḑiarele ungurescĭ pledau cu atâta focŭ pentru acestŭ rĕsboiu.

Scirĭ telegrafice.

(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.«)

Klagenfurt, 11 Iulie. — Principele de corónă a asistatŭ erĭ la améḑi la ceremonia înaugurării fundamentului Rudolfinului; felicită acéstă jertfă patriotică, ce va avé unŭ frumosŭ succesŭ şi mulţămĭ pentru alegerea acestui nume. Părechea princiară de corónă a fostŭ salutată de populaţiune în modŭ entusiasticŭ.

Tĕrnova, 11 Iulie. — Principele Bulgariei a deschisŭ alaltăerĭ Sobranja printr'unŭ discursŭ alŭ tronului. In urma votului unitŭ alŭ conservatorilorŭ şi radicalilorŭ, Karavelof s'a alesŭ preşedinte alŭ Sobranjei. Ministrulŭ preşedinte Zancof a demisionatŭ. Karavelof a fostŭ însărcinatŭ cu formarea noului cabinetŭ.

Paris, 11 Iulie. — In Marsilia, de alaltăerĭ până erĭ diminéţa au fostŭ 25, ér în Toulon 10 morţĭ de coleră.

Paris, 11 Iulie. — Guvernulŭ a hotărîtŭ sĕ nu se ţină la 14 Iulie revista militară, a întrebatŭ opiniunea oraşului în privinţa amĕnării sĕrbării.

München, 12 Iuliu. — Prinţulŭ de corónă Rudolfŭ şi princesa Stefania au sositŭ aicĭ la 5 óre după améḑi spre a visită pe înalţii lorŭ consângenĭ.

Pola, 12 Iuliu. — Maiestatea Sa împĕratulŭ a ordonatŭ ca sĕ li-se dé tunarilorŭ vidanţĭ, carĭ s'au distisŭ la tirulŭ dela 9 Iuliu a. c. premiu de câte unŭ galbenŭ împĕratescŭ. Vice-admiralulŭ Sternek a căpĕtatŭ demnitatea de consiliarŭ intimŭ.

Toulon, 12 Iuliu. — De erĭ diminéţa până séra au muritŭ de coleră 13 persóne.

Cronica ḑilei.

La esamenulŭ de maturitate a fostŭ comisarŭ din partea ministeriului de culte d. Ignaţiu Veres, directorulŭ gimnasiului de statŭ din Sibiĭu. Esamenulŭ a fostŭ condusŭ de ilusritatea sa d. archimanditŭ Nic. Popea. Dintre ştudenţii clasei a VIII gimn., 9 ınşĭ au făcutŭ cu succesŭ esamenulŭ de maturitate (bacalaureatŭ).

*

Mercurĭ séra după sĕvêrşirea esamenului de maturitate, profesorii şi învĕţătorii dela institutele române din locŭ, au datŭ unŭ banchetŭ pentru ilustritatea sa d. Archimandritŭ N. Popea. Aprópe la 100 de persóne au luatŭ parte la acestŭ banchetŭ, care a decursŭ într'unŭ modŭ fórte animatŭ.

*

Erĭ în 29 l. c. după sĕvêrşirea serviciului divinŭ s'au strigatŭ clasificaţiunile. Cu acésta ocasiune d. directorŭ alŭ scólelorŭ centrale din locŭ St. Iosifŭ a ţinutŭ unŭ discursŭ, în care a accentuatŭ însĕmnătatea instrucţiunei pentru poporŭ. A mulţămitŭ Ilustrităţii sale pentru zelulŭ neobositŭ, ce l'a arătatŭ întru conducerea esamenelorŭ. Inmediatŭ după acésta d. Archimandritŭ şi-a esprimatŭ mulţămirea sa faţă de progresulŭ constatatu la aceste institute. Vorbirea sa a fostŭ aplaudată în mai multe rĕndurĭ.

*

Comisiunea pentru taxarea dării pe venitŭ va cercetá Lunĭ în 14 Iulie st. n. reclamaţiunile: măcelarilor, cârnăţarilorŭ, şuncarilorŭ şi tăbăcariloră.

*

Musica oraşului va dá sub direcţiunea dlui A. Brandner Duminecă séra în 1 (13) Iuliu unŭ concertŭ în grădina dela »Pomulŭ verde« cu următórea programă: 1. Marşulŭ Rivoli (din opera »Marchisulŭ de Rivoli) de Louis Roth. 2. Uvertură la op. Hebriḑii de Mendelssohn. 3. »Rosen aus dem Süden« Valsŭ de I. Strauss. 4. »Blätter und Blüthen« mare potpuriu de Schuller. 5. »Nu suntemŭ aşa de fricoşĭ« Galopp de Joh. Strauss. 6. „Pe mare« cântecŭ de Mendelssohn (cuartetŭ de Saxophon, d-nii C. Peter, W. Frässdorf, W. Fothe şi Jos. Zwicker.) 7. Uvertura la »Wilhelm Tell« de Rossini. 8. »Soirée d'Été,« valsŭ de Emil Waldteufel. 9. »Grand divertissement“ asupra unorŭ motive ungurescĭ pentru cornŭ de Rosenkranz (cornŭ de C. Kruger). 10. „La Reine de la fête,« Polka roumaine de A. Brandner. 11. »La chasse au Lion« de Kölling. 12. Mephisto-Quadrille de I. Resch.

*

Prinţulŭ de corónă Rudolf a însărcinatŭ la recomandaţiunea d-lui Mauriţiu Jokai pe d-nii Alexandru Romanŭ şi Dr. C. Diaconovich, ca sĕ contribue la lucrarea operei: »Austro-Ungaria în descriere şi tablourĭ.« »Viitorul“ e informatŭ că o asemenea însărcinare ar fi primitŭ şi d. Dr, At. Marienescu.

*

»Viitorul,« în numĕrulŭ sĕu dela 28 Iunie spune, că guvernulŭ ungurescŭ a primitŭ în principiu înfiinţarea gimnasiului din Caransebeşŭ.

Vomŭ vedé.

*

Generalii românĭ d-nii Pencovicĭ şi Budişteanu au făcutŭ Mercurĭ în 27 Iunie a. m. o visită Ex. Sale baronului Schönfeld, comandantŭ de corpŭ, în Sibiiu. După améḑĭ musica militară a cântatŭ pe promenadă în onórea generalilorŭ românĭ.

*

Din cei 27.000 fl. dispăruţĭ din cassa gării din Cluşŭ, s'au găsitŭ 15,000. Marţĭ la 26 Iunie nisce copii, ce se jucau în grădina casii din faţa gării, observară o cutiă de tinichea îngropată şi acoperită nu tocmai bine cu pămentŭ. Procurorulŭ a fostŭ încunosciinţatŭ şi s'au găsitŭ în cutiă 15.000 fl. în bancnote marĭ. Se speră că se va dá de urma făptuitorului.

*

Cu ocasiunea şedinţii representaţiunii oraşului Aradŭ, s'au întêmplatŭ scene scandalóse între alegĕtorii lui Mülek şi ai lui Max Falk. Episcopului Meţianŭ i s'au spartŭ cu petre tóte ferestrele de cătră Ungurĭ din causă, se ḑice, că a sprijinitŭ pe guvernamentalĭ la alegere.

*

Din Borszék ni se scrie, că după trei ḑile frumóse, au începutŭ din nou sĕ cadă ploi marĭ. Lume e forte puţină.

*

Printr'unŭ ordinŭ de ḑi datŭ din Pola 9 Iulie st. n. împĕratulŭ îşî esprimă bucuria sa pentru rĕuşitele manevre ale flotei sale. Elŭ ḑice între altele: »Mişcatŭ de bucuriă şi cu o deosebită satisfacţiune dau espresiune celei mai depline recunoştinţe şi mulţămirî admiralilorŭ şi oficerilorŭ de tóte gradele, soldaţilorŭ, precum şi pesonalului technicŭ alŭ marinei mele rĕsboinice.«

*

Manevrele flotei austriace din Adriatica au eşitŭ bine. Unŭ ḑiarŭ nemţescŭ ḑice: ,,Acéstă flotă a doveditŭ: în rĕsbóie că şcie învinge, şi în pace, că şcie sĕ se perfecţioneze pe tóte căile şi cu tóte mijlócele posibile." In sĕptĕmâna viitóre flota va manevra în golfulŭ dela Fiume după acelaşî programŭ şi înaintea membrilorŭ delegaţiunii unguresci. Ce-o mai fi şi asta?

*

Resultatulŭ alegerilorŭ de deputaţî în Bucovina este acesta: din cele 12 cercurî electorale ale Bucovinei, séptĕ au alesŭ deputaţî românî; aceştia suntŭ: baronulŭ Hurmuzaki, Renney, cavalerulŭ de Flondorŭ, Moraru, Dr. Zotta, baronulŭ de Vasilco şi baronulŭ de Stârcea.

*

Regele şi Regina României au sositŭ Miercurî la Sinaia la orele $12^1/_2$. La gară Majestăţile Lorŭ au fostŭ primiţî de prefectulŭ districtului Prahova, de Colonelulŭ Gorjanŭ şi alte multe persóne, carî sĕ află acolo.

*

»Posta« din Galaţî îndémnă printr'unŭ articulŭ din numĕrulŭ sĕu de Vinerî, pe gălăţenî sĕ îşî puiă tótă silinţa şi sĕ facă studenţilorŭ, carî se vorŭ întruni în congresŭ o primire démnă. Guvernulŭ, se crede, că nu le va face nicî o scădere în cheltuelile cu drumulŭ de ferŭ.

*

»Monitorulŭ oficialŭ« desminte şcirea, că în Giurgiu s'arŭ fi ivitŭ colera. In tótă ţara starea sanitară e mulţămitóre.

*

Ḑiarele din Bucurescî anunţă, că din 89 de absolvenţî de licee, câţî s'au presentatŭ la bacalaureatŭ, au reuşitŭ 63.

*

Aceleşî ḑiare comunică, că convenţiunea comercială cu Austro-Ungaria e în desbaterea guvernului românŭ.

*

Ḑiarele polonese din Varşovia anunţă, că la 15 Septemvre va sosi negreşitŭ acolo Ţarulŭ Rusiei.

*

Paguba causată în Polonia ruséscă prin inundarea Vistulei atinge cifra de $5^1/_2$ milióne ruble. Acéstă pagubă cade în spinarea a 25.000 ţĕranî.

*

In Constanţa, lângă Bodensee, s'a ivitŭ unŭ casŭ mortalŭ de coleră şi dóue casurî de bólă. Deasemenea în Aix, spre nordŭ de Marsilia, au muritŭ trei persóne de coleră.

*

Impĕratulŭ germanŭ Wilhelm a adresatŭ vĕduvei rĕposatului generalŭ rusŭ Todleben o telegramă de condolenţă.

*

Se vorbesce, că publicistulŭ sêrbŭ Lazarŭ Costicî, fostŭ redactorŭ în Belgradŭ pe timpulŭ lui Risticî, ér mai térḑiu isgonitŭ din ţéră de ministrulŭ Cresticî, ar fi fostŭ chematŭ de principele Nichita în Cetinje, ca sĕ ocupe postulŭ de ministru alŭ instrucţiunii şi justiţiei.

*

Delegatulŭ radicalilorŭ sêrbi, popa Giuricî, care trecuse în Muntenegru, şi adunase 300 de Muntenegrenî, ca sĕ trécă cu ei în Serbia, a fostŭ arestatŭ din ordinulŭ lui Bozo Petrovicî şi internatŭ în Podgoriţa. Ministrulŭ sêrbescŭ Garacianinŭ a fostŭ telegrafice încunosciinţatŭ despre acésta.

Posiţiunea partidei liberale din Belgia se face din ce în ce mai critică şi mai îngrijitóre. La alegerile senatorilorŭ au clericalii până acuma o maioritate de 17 voturî.

*

In Sudan şi în Egiptulŭ superiorŭ starea lucrurilorŭ sĕ încurcă mereu. Aprópe de Cebah sĕ scrie, că s'au datŭ două bătăi, 3500 au rĕmasŭ pe câmpulŭ de luptă. Mudirulŭ din Dongola voeşte sĕ împedece retragerea insurgenţilorŭ şi sĕ prindă pe căpetenia lorŭ Achmed El Hudoh. Numĕrulŭ trupelorŭ egiptene în contra insurgenţilorŭ sĕ urcă la 4,700 de ómenî.

*

Neîncrederea îndienilorŭ faţă de purtarea Ruşilorŭ sĕ pronunţă totŭ cu mai multă putere.

*

La serata ce se va dá Duminecă la 1 (13) Iulie în grădina hotelului »Pomulŭ verde,« musica oraşului va debutá în unŭ cuartetŭ cu noulŭ instrumentŭ musicalŭ francesŭ Saxophon.

*

Vechiulŭ palatŭ dela Sinaia alŭ Eforiei spitalelorŭ va fi transformatŭ, ḑice «Le Pays« în tómna viitóre în spitalŭ.

Corespondenţa nóstră din Comitate.

De lângă cetatea Devei, 8 Iuliu.

Multŭ mĕ mirŭ, că corespondenţii „Gazetei Transilvaniei,« din ţinuturile acestea nu aducŭ la cunoscinţa publică fără-de-legile, abusurile şi mişeliile, carî se comitŭ mereu din partea chemaţilorŭ în acestŭ paşalîcŭ, unde atâtŭ administraţia, câtŭ justiţia se află într'o stare mai multŭ decâtŭ asiatică.

Eu am avutŭ parte de sĕlbaticiele tinerimei culte dela universitatea din Cluşiu, m'a milostivitŭ Dumneḑeu de a vedé şi fanatismulŭ poporului maghiarŭ de rêndŭ, manifestatŭ prin cele mai dejositóre brutalităţî la 1 Iunie a. c. în Cluşiŭ, şi scurtŭ aşa ḑicêndŭ sătulŭ de atâtea presiunî şi abusurî, pe carî am ocasiune a le cetí ḑilnicŭ prin foile lorŭ şi ale nóstre; totuşî de lucrurile carî nu s'au împărtăşitŭ, de abia punêndŭ piciorulŭ pe acestŭ pămêntŭ românescŭ, m'am scandalisatŭ şi mâhnitŭ până în adênculŭ inimei, şi nu potŭ, ba arŭ fi şi pĕcatŭ, de a le trece cu tăcerea.

Nu sunt acestea nedreptăţirile, carî se facŭ ḑilnicŭ némului românescŭ de cătră funcţionarii statului, nicî luarea de drepturî positive, — carî n'au ce ne mai luá; e vorba de violarea celui mai sântŭ dreptŭ omenescŭ: a libertăţii personale. Sĕ nu te arĕţî nicăirî, sĕ nu vorbescî nimica, căcî nu scii cum şi pentru ce te trezescî cu gendarmii în casă şi te târăe la tribunalulŭ din Deva.

Aşa în ḑilele din urmă preotulŭ românŭ Comşa din Zdrapţî şi preotulŭ Todorénŭ din Bucurescî cu încă vreo şése poporenî din acele comune (Zarandu) — din pricina că s'au esprimatŭ într'o societate, că acei Românî, carî şi-au datŭ votulŭ candidatului guvernamentalŭ, Jidanului Chorin, sunt toţî ómenî slabî (şi óre n'orŭ avutŭ dreptŭ? Coresp.), — fură la momentŭ arestaţî şi aduşî prin gendarmî la Deva, unde şi astăḑî se află în arestŭ preventivŭ. —

Totŭ persóne demne de tótă încrederea mi-au mai comunicatŭ, că înainte de acestea cu vre-o 4—5 sĕptĕmânî, va sĕ ḑică înainte de alegerile dietalĭ, pretorele din Baia de Crişŭ, unŭ nemeşŭ tênĕrŭ, făcutŭ din nimica — precum a făcutŭ şi Dumneḑeu lumea — şi din graţia lui Raţiu János deodată »szolgăbirău,« a fostŭ căutatŭ ocasiunea, de a se acăţă de subpretorele românŭ, unŭ omŭ de trébă şi oficiantŭ vechiu, mai nainte a fostŭ şi pretore — carele pe lângă aceea că are o familiă numerósă şi-a purtatŭ oficiulŭ totŭ-deuna conscienţiosŭ, cu punctualitate şi după prescrierile legii.

Intr'o ḑi, domnulŭ »szolgăbirău,« în contra datinei şi a ordinei oficióse, demândă subalternului sĕu românŭ într'unŭ tonŭ durŭ şi necualificabilŭ, ca sĕ ia protocolŭ cu unŭ omŭ într'o causă, ce nu se ţiné de competinţa oficiului pretorialŭ, ci de judecătoria cercuală. In zadarŭ reflectéză subpretorele cu blândeţe şi fineţe, precum şi e şi firea Românului, în dar îi spunea cu vorbe frumóse, că aşa ceva nu póte sĕ facă, până ce nu se va informá despre starea lucrului, findcă aşa precum partida a predatŭ obiectulŭ, acela nu cade în sfera de competinţă a oficiului pretorialŭ, etc. Nu vré »szolgăbirăulŭ« nicî sĕ audă, nicî sĕ vĕḑă, ci devenindŭ crescêndŭ în furiă, ameninţă pe subpretorele românŭ cu Tisza, cu comitele supremŭ, cu fiscalulŭ, cu celŭ din urmă scriitorŭ dela comitatŭ şi în fine cu scóterea pe uşă şi câte tóte; apoi tulburându-se de ţinuta liniştită a subpretorului, chiămă pe servitorulŭ oficiului, poruncindŭ, sĕ deschidă uşa şi sĕ dea numai decâtŭ pe uşă afară pe subalternulŭ sĕu! Ce a ḑisŭ s'a făcutŭ!

Poftimŭ constituţionalismŭ! Nu sciu în Asia, séu alte părţî ale globului, mai puţinŭ civilisate ivescu-se astfelŭ de scandalurî publice? Şi décă a şi obvenitŭ undeva unŭ atare casŭ, vinovatulŭ de sigurŭ şi-a primitŭ pedépsa meritată. Er la noi ce s'a întêmplatŭ? In locŭ de a se destitui şi trage în cercetare numai decâtŭ unŭ astfelŭ de oficiantŭ, actele, prin carî subpretorele face arătare la locurile competente, zacŭ acolo de sĕptĕmânî, ér demnulŭ „szolgăbirău« se pregătesce de ospĕţŭ!...

Aşa stămŭ în comitatulŭ celŭ mai mare românescŭ, administratŭ de străinî!!

Mi-arŭ trebuí sĕ scriu colóne întregî, décă aşŭ voi sĕ înregistrezŭ tóte abusurile şi fărădelegile, pe carî le comitŭ ómenii aceştia. De susŭ până josŭ totŭ călcărî de lege. Incepêndŭ dela cele mai înalte institute de cultură până în scólele elementare; începêndŭ dela universităţî, unde candidatulŭ românŭ stă totdéuna mai multŭ înaintea une comisiunî politice, decâtu esaminatóre, până la gimnasiile inferióre, unde băétulŭ românŭ, décă nu-şî póte însuşí de grabă limba maghiară, se trimite din partea profesorului la Bucurescî, pentru că — veḑî Dómne — aicî, unde respiră »aerŭ unguresců« şi mănâncă »pâne unguréscă,« nu numai trebue sĕ vorbescă tótă suflarea de omŭ unguresce, ci trebue sĕ fie Ungurî! (tica) Cuvintele acestea mi le-a spusŭ chiar mie, cândŭ eram studentŭ în a VI. cl. gimn. în Alba-Iulia, profesorulŭ de istoriă, unŭ popă catolicŭ! — In administraţiă, în justiţiă, începêndŭ dela Tisza până la celŭ din urmă slugă alŭ lui, şi la noi începêndŭ dela Dr. Solyom Fekete Ferencz până la celŭ din urmă diurnistŭ séu adjunctŭ de notarŭ ar vré sĕ facă şi din petri Ungurî.

Toţî se deprindŭ în arta-maghiarisărei. Mijlócele însĕ carî şi le-au alesŭ, sunt greşite. Pe altă cale mai puteau face ceva până acuma; de aci înainte însĕ e târḑiu, pentru că au sciutŭ sĕ bage în totŭ sufletulŭ românescŭ ura nedumerită în contra a totŭ ce e ungurescŭ, şi continuându-şî mărşavele planurî totŭ prin astfelŭ de instrumente diabolice, vorŭ demoralisá poporulŭ, vorŭ infectá societatea şi mai tare şi apoi consecinţele sunt călcările de lege, fărădelegile, carî ne ducŭ şi pe noi şi pe ei la perire!

Justus.

Esamenele în Săcele.

Săcele, 26 Iunie 1884.

Mai preste totŭ s'au făcutŭ deja esamenele publice de véră pentru anulŭ acesta scolarŭ şi cu 29 Iuniu se va încheia la scólele normale şi secundare prin strigarea clasificaţiunilorŭ şi prin premiarea elevilorŭ silitorî şi ascultătorî.

Esamenele sunt nisce sêrbătorî olimpice, la carî scolarii silitorî se încununéză cu laurî împreună cu învĕţătorii lorŭ. Sunt nisce ocasiunî binevenite, la carî părinţii se potŭ convinge în realitate de progresulŭ făcutŭ de copilaşii lorŭ în decursulŭ unui anŭ scolarŭ. Esamenele sunt în fine unŭ termometru, cu care se póte mĕsurá gradulŭ de desvoltare, ce le-au succesŭ copiilorŭ a-lŭ obţine într'unŭ anŭ şcolarŭ.

Esamenele publice de vară cu elevii şi elevele dela şcólele primare poporale şi normale române din Săcele, s'au ţinutŭ conformŭ programei publicate în Nr. 97 alŭ »Gazetei« dela 17 Iuniu şi până la 22 Iuniu inclusivŭ. Sĕ mi se permită a dá aci unŭ micŭ raportŭ atâtŭ despre resultatulŭ esamenelorŭ, câtŭ şi despre starea şcólelorŭ române din Săcele.

După programa amintită vine la rêndŭ mai întâiu Turcheşulŭ. Duminecă înainte de prânḑŭ dela $9^1/_2$—$12^3/_4$ óre s'a ţinutŭ esamenulŭ cu elevii şi elevele clasei II primare (anulŭ III. IV, V şi VI de şcólă), în presenţa unui numerosŭ şi alesŭ publicŭ sub preşedinţa d-lui comisarŭ N. Soiu, asistatŭ de delegaţii numiţî din conferinţa învĕţătoréscă: I. Dariu şi V. Domşa. Invĕţătorulŭ esaminătorŭ d-lŭ Anastase Bârseanŭ, unulŭ dintre cei mai bunî şi mai meritaţî invĕţătorî din Săcele, a datŭ unŭ esamenŭ potŭ ḑice escelentŭ, deşi numĕrulŭ elevilorŭ ce i-a avutŭ a fostŭ şi pré mare şi pré multe despărţeminte. Din parte-mî i-ar serví spre îndoită laudă comunei bisericescî române Turcheşŭ, décă pe lângă aceea, că s'a silitŭ a-şî face o scólă aprópe întru tóte corĕspunḑĕtóre cerinţelorŭ pedagogice, i-ar mai puté da amintitului învĕţătorŭ şi unŭ adjunctŭ spre a-i mai uşurá astfelŭ sarcina cea grea, ce are a-o duce, şi asta cu atâtŭ mai vêrtosŭ, că acum şi dênsului ca învĕţătorŭ de 25 de anî i s'au mai desecatŭ puterile, şi Turcheşenii cei generoşî şi iubitorî de înaintarea scólei ar trebuí sĕ ia acésta în de-aprópe considerare şi apreţiare. După améḑî dela $2^1/_2$—$5^1/_2$ s'a ţinutŭ esamenulŭ cu elevii şi elevele din clasa I, (anulŭ I şi II de scólă). Invĕţătorulŭ esaminătorŭ d-lŭ Petru Debu, deşi tinĕrŭ în praxa scolară, totuşî a doveditŭ multă silinţă şi nu s'a lăsatŭ a rĕmâné mai pe josŭ de colegulŭ sĕu din clasa II, ceea ce îi servesce spre laudă atâtŭ dênsului câtŭ şi comunei, că a sciutŭ alege astfelŭ de învĕţătorî. După terminarea esamenului şi după ce luarămŭ o bogată cină în casa ospitabilului părinte N. Soiu, ne depărtarămŭ spre a ne revedé luni 18 Iuniu la esamenulŭ din Cernatŭ.

Aci esamenele încă au fostŭ în genere bune; numai câtŭ faţă de Turcheşŭ, Cernăţenii nu se potŭ fălí cu astfelŭ de scóle, ba putemŭ afirma, că sunt cele mai necorespunḑĕtóre din Săcele, de aci ne putemŭ închipuí şi progresulŭ din scólă.

Marţî, 19 Iuniu, erá sĕ se ţină esamenulŭ în comuna Dârste, dar nu scimŭ din ce causă, programa s'a desconsideratŭ şi esamenulŭ s'a ţinutŭ Sâmbătă în 16 Iunie. N'am asistatŭ în persónă la acelŭ esamenŭ, dar după spusa unei persóne competente esamenulŭ ar fi fostŭ de totŭ slăbuţŭ şi în scólă s'ar fi observatŭ unŭ mechanismŭ grasŭ ereḑitŭ din timpulŭ trecutŭ dela predecesorii învĕţătorului actualŭ, care precum se vede e puţinŭ versatŭ în ale pedagogiei şi ar face mai bine, sĕ rĕmână la cornele plugului de unde a venitŭ.

Mercurî în 20 Iunie înainte şi după prânḑŭ s'a ţinutŭ esamenulŭ în Satulungŭ bis. SS. Archangelî. Aci, precum se scie, e o scólă normală cu 4 învĕţătorî. Invĕţătorii sunt toţî bine cualificaţî în frunte cu meritatulŭ directorŭ I. Dorca. Şi esamenele aci încă a fostŭ din cele mai escelente. Aci atâta este de observatŭ, că clasa începĕtorilorŭ este pré mică şi cu totulŭ necorĕspunḑĕtóre, ceea-ce pe lângă aceea că nicî celelalte clase nu sunt chiar aşa de bine adjustate şi provĕḑute cu mobilarulŭ necesarŭ, numai spre laudă nu póte serví poporenilorŭ dela amintita biserică.

Joi în 21 Iuniu asemenea înainte şi după prânḑŭ s'a ţinutŭ esamenŭ cu elevii şi elevele dela bis. St. Adormirî din Satulungŭ. Aci încă este scólă normală cu 4 învĕţă-

torĭ. Zidirea este cu mnltŭ mai corĕspundĕióre ca la scóla de dinjosŭ, dar progresulŭ în anulŭ acesta nu s'a putută mĕsurá cu acela dela scóla de dinjosŭ, din mai multe cause. Intre altele amintescŭ că între învĕțătorii acelei scóle nu este stabilită o unire destulŭ de solidă, pe de altă parte unŭ învĕțătorŭ s'a apucatŭ în anulŭ acesta a face politică à la Voicu Rosculețŭ... și în urmă, că prin mórtea regretatului director I. Petric, s'a făcutŭ o zăpăcélă în scólă, de nicĭ sfinții n'avéu de unde sĕ-i mai ia căpĕtâiulŭ.

Sâmbătă, 23 Iunie erá sĕ se țină conformŭ programei esamenului la scóla din Bacĭfalŭ; nu scimŭ însĕ din ce causă, s'a ținutŭ după cum am aflatŭ Duminecă în 17 Iunie. Bagŭ sémă acĭ învĕțătorii făcuseră puținŭ progresŭ în scólă și de témă că delegații, ce erau numiți sĕ asiste acĭ, sĕ nu-le ia nițelŭ esamenele la scărmănare, în conferința învĕțătorilorŭ, au făcutŭ așa, ca delegații împreună cu alțĭ învĕțătorĭ sĕ umble Sâmbătă A p r i l ŭ prin Bacĭfalŭ, unde au găsitŭ ușile încuiete și oblónele dela ferestrele scólei închise ca cu tunulŭ, de témă ca nu cumva delegații sĕ ia scóla cu asaltă și s'o ducă în Cernatŭ, ca din două rele sĕ facă una bună, și din doi învĕțătorĭ mediocrĭ, și mai cu deosebire unulŭ de totului totŭ mediocru, sĕ facă unulŭ mai bunŭ. Legea de incompatibilitate nu admite ca preotulŭ sĕ ocupe totdeodată și postulŭ de învĕțătorŭ, acĭ însĕ în Bacĭfalŭ, nu scimŭ ce s'a întêmplatŭ numai acumŭ unŭ anŭ, aḑĭ dênsulŭ ocupă și postulŭ de alŭ doilea învĕțătorŭ la scóla din aceea comună. Cu asta, veḑĭ bine, scóla sufere, mai alesŭ atuncĭ, cândŭ celălaltŭ învĕțătorŭ nu plătesce nicĭ o zală.

Ca încheiere, în genere vorbindŭ, esamenele dela scólele amintite din Săcele, décă luămŭ în considerare pedecile ce s'au numitŭ, au fostŭ preste totŭ bune și îndestulătóre și învĕțătorii, afară de vre-o câți-va, au doveditŭ a stá aprópe de curentulŭ progresului ce-lŭ pretinde timpulŭ de aḑĭ dela o scólă românéscă și în care prescrie pedagogia modernă, că trebue sĕ stea orĭ-ce poporŭ, care are nobila aspirațiune de a înainta cu pașĭ repeḑĭ și sigurĭ către cultură și civilisațiune.

Unŭ Săcelénŭ.

Epidemiile și meteorologia.

Ceĭ vechĭ admitéu, ca ceva hotărîtŭ, că epidemiile în totdéuna însoțéu orĭ veneau după sbuciumările din natură, aceeașĭ credință a rĕmasŭ în totŭ véculŭ de mijlocŭ, în sfîrșitŭ, și aḑĭ mulțĭ credŭ încă.

Printre mulții autorĭ și învĕțațĭ din tóte epocele carĭ afirmă opinia asta vomŭ cită pe: Hippocrate, Celsiu, Galien, Josef, câți-va doctorĭ: Rockenbachius, Alstedius Sigonius, Eckstornius, Baglisus, Surius, Frascator, Mercati, Porzio, Massaria, don Boquet, Bertrand, Ponqueville, Lubienitski, Webster etc.

Coincidențele între aparițiunile epidemiilorŭ și perturbațiunile meteorologice sunt așa de numeróse, încâtŭ Lubienitski și Webser au isbutitŭ sĕ formeze catalóge marĭ. Esemplele următóre sunt scóse din însemnata lucrare asupra asteroidelorŭ, ce a publicat'o de curêndŭ căpitanulŭ Chapel.

Anulŭ 30 a. I. Chr. Cutremurŭ în Iudea; 10,000 persóne pierŭ, urméză o epizootiă (Josef).

17 anĭ după I. Chr. Cutremurŭ în Asia; 12 orașe nimicite; urméză o ciumă grozavă. (Rockenbachius).

70. Cutremure puternice în Roma; isbucnesce o ciumă, care omoră 30,000 locuitorĭ din acestŭ orașŭ (Id.)

145. Mare cutremurŭ în Rhodos; începŭ inundațiile și ciuma. (Id.)

166. Cutremurŭ, inundații și ciumă în Roma. (Colect. acad.)

261. Cutremurŭ mare, în Roma, în Africa și în Asia; ciuma pustiesce în Roma și în Grecia; morŭ 5000 persóne pe ḑĭ. (Id.)

333. Salamina din Cypru este nimicită de unŭ cutremurŭ, în Orientŭ vine ciuma.

558. Cutremurulŭ ține 10 ḑile în Constantinopole, pe urmă vine ciuma. (Sigonius).

615 (luna lui Augustŭ). Cutremurŭ mare în Italia și ciumă grozavă. (Perrey).

682. Furtună grozavă în Italia. Ciumă mare. (Colect. acad.)

823. Cutremurŭ în Aix-la-Chapelle și în Saxa. Furtunĭ și ciumă în Germania. (Colect. acad.)

842 (luna Octombre). Cutremurŭ mare în nordulŭ Franciei Incepe o tuse mare, de care morŭ mulțĭ ómenĭ. (Perry).

1032. Cutremurŭ mare în imperiulŭ de rĕsăritŭ; ciumă mare în Capadocia și în Armenia. (Colect. acad.)

1048. Cutremurŭ în Englitera. Mare mortalitate în ómenĭ și în animale. (Id.)

1085. Cutremure și ciumă în Lorena apusénă. (Dom. Bouquet).

1097. Stele filante multe, urmate de mortalitate. (Quételet).

1277. 1231. 1352. Furtună și mortalitate mare în Francia.

1348. Cutremurŭ și ploi de sânge; 36 orașe din Germania distruse; esalațiunĭ împuțite, ciumă, care ține 3 anĭ și móre a treia parte din genulŭ omenescŭ. (Bertrand).

Ciuma asta, cunoscută în istoriă sub numele de »Ciuma din Florența,« reapare în 1360 odată cu cutremurele.

1397. Cutremurŭ și epidemiă în Montpellier. (Perrey).

1401. Furtună mare și ciumă în Florența. (Rockenbachius).

1403. Furtună neauḑită în Turingia. In Saxonia vine ciuma.

1449. Cutremurŭ în Carniolia, urmatŭ de ciumă. (Perrey).

1456 (Augustŭ). Furtunĭ și cutremure; nenorocirĭ în Italia; pierŭ 30,000 persóne; vine o ciumă mare. (Rockenbachius).

1531 (Ianuarie). Cutremurŭ mare în Lisbona; mare stricăciune făcută de ciumă. (Babinet).

1607. Cutremure multe, furtunĭ și bóle în Europa. (Colect. acad.)

1647 (13 Mai). Cutremurŭ mare în Santiago; stricăciunĭ marĭ; mirosŭ urîtŭ; inundații; trei ḑile cade zăpadă; ciumă grósnică. (Perrey).

1730 (8 Iulie). Cutremurŭ mare în Santiago: stricăciunĭ marĭ; epidemiă. (Perrey).

1783. Sguduiturĭ în Roma; bóle grele. (Perry).

1798. Stele filante multe și bóle pestilențiale. (Quételet).

1835. Cutremurŭ în Amboine; céță sulfurósă și tifosŭ. (Perry).

1839. Cutremurŭ mare în Amboine; epidemiă mare. (Id.)

1845. Cutremure nouĕ în Amboine și epidemiă. (Id).

Așa dar conclusia legitimă este:

Epidemiele sunt legate cu fenomene meteorologice și împreună derivă din una și aceiașĭ causă primordială.

Insciințare!

Se aduce la cunoscință publică, că adunarea generalŭ a despărțĕmêntului alŭ XII-lea alŭ „Asociațiunei Transilvane« se va ține în Lăpușulŭ Ungurescŭ la 10 Augustŭ a. c. st. n. la 3 ore după améḑĭ în scóla română de acolo, la care a luá parte se invită cu stimă toțĭ membrii asociațiunei și alțĭ iubitorĭ de lituratura și cultura poporului nostru.

Din ședința sub-comitetului despărțĕmêntulŭ alŭ XII-lea alŭ asociațiunei transilvane ținută în Deșiu la 7 Iuliu 1884.

Aug. Munteanŭ, direc,

Petru Mureșanŭ, secretarŭ.

Diverse.

Frica de colerā. — Renumitulŭ profesorŭ francesŭ, Dr. Vulpian istorisì de curêndŭ amicilorŭ sĕĭ următórea istoriórá: »In anulŭ 1865, cândŭ epidemia secerá cu furiă în Paris, am avutŭ unŭ bolnavŭ, pe care frica de colerá aprópe ilŭ smintise. De diminéța până séra térḑiu bea beuturĭ spirituóse ca mijlocŭ anticolerinŭ, studiá în fie-care ḑi, în ce mahala s'au ivitŭ mai puține casurĭ de colerá, și acolo ișĭ mută imediatŭ locuința. Starea sa îmĭ inspirá milă și într'o diminéță l'am luatŭ cu mine, l'am dusŭ în spitalŭ și-i arĕtaiu în grădină unŭ grupŭ de bărbațĭ și femei, carĭ ișĭ petrecéu jucându-se cu mincia. — »Scii cine suntŭ aceștĭ ómenĭ?« — »Nu!« — »Suntŭ totŭ persóne, carĭ au avutŭ colerá și s'au vindecatŭ deplinŭ.« Mijloculŭ avŭ efectŭ, frica lui dispărŭ și nu i-a rĕmasŭ decâtu o falsă maximă în capŭ și adecă: décă i-se vorbesce în fațā despre periculósa bólă, imediatŭ ḑice cu convincțiune: »Am făcutŭ studii aprofundate despre ea; colera e o bólă, care începe cu durerĭ de pântece și încetéză cu joculŭ cu mincea.«

*

Producțiunĭ de aurŭ. — După isvórĕ neoficiale, cantitățile de aurŭ scóse în 1883 din minele de aurŭ din statele unite au valoratŭ 29.236,492 dolarĭ, ér argintulŭ 47.232,644. In California s'a scosŭ în anulŭ trecutŭ aurŭ de 1.629,628. In Rusia, după datele oficiale, s'au scosŭ în anulŭ trecutŭ în Siberia ostică $667\frac{1}{2}$ pudĭ de aurŭ, unŭ pudŭ are 35 funțĭ; în ținutulŭ Amurului 253, în celelalte districte $217\frac{1}{2}$. In Siberia vestică s'au scosŭ $12\frac{3}{4}$ pudĭ, în Uralŭ 190; totalŭ 1341 pudĭ. Guvernulŭ rusĕscŭ a pregătitŭ, la propunerea ministrului de finance, o espedițiune, care va porni în luna lui Augustŭ spre Uralŭ, ca sĕ caute noue mine de aurŭ.

*

Statistica României — După statistica populațiunei de curêndŭ, în România suntŭ 2,276,558 bărbațĭ și 2,148,403 femei. Din acești'a sunt: 4,198,662 ortodoxĭ, 134,168 Israelițĭ (după o noue statistică sunt 400,000), 45,152 catolicĭ, 28,903 protestanțĭ, 8,735 Lipovenĭ, 8,167 Armenĭ, 1,323 Mohametanĭ. Afară de Israelițĭ, populațiunea străină după naționalitățĭ se împarte astfelŭ: 28,126 Austriacĭ, 9,545 Grecĭ, 3,658 Germanĭ, 2,823 Englesĭ, 2,706 Rușĭ, 2,631 Turcĭ, 1,142 Francesĭ, 167 Italienĭ, 539 diferite naționalitățĭ. Totalŭ 51,427. Sunt 30,000 de țiganĭ. In orașe locuiescŭ 781,170, la țeră 2,643,783 de suflete. Sunt 775,963 de case în tótă téra. Populațiunea țĕrei se împarte după meserii astfelŭ: 684,168 agricultorĭ, 59,888 meseriașĭ, 23,129 lucrătorĭ, 30,417 comercianțĭ, 22,811 funcționarĭ, 6,066 profesorĭ, 1,318 advocațĭ, 627 medicĭ, 151 hirurgĭ, 704 móșe, 2,156 farmaciștĭ, 9,703 artiștĭ, 9,702 preoțĭ, 4,672 călugărĭ, 4,073 călugărițe, 125,815 diferite profesiunĭ. La 1000 capĭ de familiă vinŭ 702 agricultorĭ, 62 meseriașĭ și 32 comercianțĭ. »Funcționarulŭ«.

*

O femeă între Pirațĭ. — Cam pela anulŭ 1690 se născu în Londra Maria Read. Părinții ei erau săracĭ. Făcêndu-se de 14 anĭ, Maria intră în serviciulŭ unei dame francese, căreia îi plesnì prin minte, sĕ îmbrace pe drăgălașa băiétă în haine de pagiu — căcĭ, ḑicea ea, e mai măreță și mai nobilă a avé unŭ pagiu, decâtŭ o fată în casă. Maria se alese de aicĭ cu o deosebită predilecțiune și dragoste pentru costumulŭ bărbătescŭ. Sĕtulă fiindŭ de serviciulŭ sĕu de pagiu, se lăsă de elŭ și se înscrise în rĕndulŭ matrosilorŭ unei corăbii de bătae pe care făcŭ ea mai multe călĕtorii. Și așa în scurtă vreme ișĭ însuși ea dibăcia, ce trebue sĕ aibă unŭ matrosŭ bunŭ. Dar atuncĭ o apucă dorulŭ, de-a se face ostașŭ, și în grabă se și duse în Flandria pe câmpulŭ de bătae înscriindu-se mai întâiu la unŭ regimentŭ de infanteriă și mai târḑiu la dragonĭ. Maria dĕdŭ în mai multe sângeróse lupte doveḑĭ uimitóre de vitejiă, așa că căpeteniile ostașilorŭ aflară cu cale sĕ o ridice în rangurĭ. Dar acum se descoperì, că harniculŭ dragonŭ — erá fată. Unŭ frumosŭ cameradŭ alŭ sĕu o iubia pe ea și ea încă ilŭ iubia pe elŭ. Amêndoi se cununară și atâtea darurĭ primiră dela oficerii, ce veniră sĕ fie fațā la așa minunată întêmplare, încâtŭ nu le părù greu lucru, sĕ părăséscă împreună câmpulŭ de bătae și sĕ-șĭ cumpere în Flandria o ospĕtăriă cu alŭ cărui venitŭ sĕ ție casă. Câțĭ-va anĭ le merse bine. Fără de veste murì însĕ bărbatulŭ Mariei încheindu-se mai apoi și pacea, ospĕtăria nu mai aducea nicĭ unŭ câștigŭ. Tînĕra femee vêndŭ moșia, îmbrăcă érășĭ bărbătescile sale haine și plecă cu o corabiă olandesă la India, îi erá dorŭ acum de aventurĭ. La insulele Bahama corabia fù prinsă și prădată de pirațĭ englezĭ. Maria le spuse lorŭ că ea e unŭ „bunŭ englezŭ" și pirații o primiră atuncĭ bine la dînșii. Atât de multŭ îi plăcù ei viața de piratŭ, încâtŭ se făcù tovarășă lorŭ și se purtá de minune sub vestiții căpitanĭ Rogars și apoi John Rakam. Prin îndrăsnéla dovedită în multe atacurĭ și prin dibăcia, ce avea la țintirea cu pistolulŭ, ișĭ câștigà ea mare vaḑă între noii camaraḑĭ. Odată provocà chiar la duelŭ pe unulŭ, ce-o ofensase și-lŭ ucise din cea dintâiu pușcătură, trecându-i glonțulŭ chiar prin inimă. Dar urciorulŭ odată tot sĕ sparge și — odată și voinica Maria fù prinsă împreună cu întréga cétă a lui Rakam. Ea fù adusă în portulŭ Royal în Jamaika, unde murí în închisóre de frigurĭ galbene, scăpândŭ astfelŭ de sórtea, ce ajunge pe pirațĭ — furcile. Murí adecă la 1721, când erá de 31 de anĭ!

*

Satiră. — Impotriva împĕratului Iosifŭ II. se scrise și se publică odată o amară satiră, în care elŭ era batjocuritŭ peste mĕsură, și pe nedreptŭ. Impĕratulŭ poruncí ómenilorŭ sĕĭ sĕ-șĭ pună tóte puterile, sĕ descopere pe pamfletistŭ. După multă ostenélă elŭ fù găsitŭ și adusŭ înaintea lui Iosifŭ.

„D-ta ești autorulŭ acestorŭ mușcătóre șire?« întrebă monarchulŭ, punêndu-i înaintea ochilorŭ satira. Intrebatulŭ rĕspunse cu jumĕtate gura, că elŭ le-a scrisŭ.

»Așa?« continuă împĕratulŭ, „condeiele D-tale sunt tare ascuțite, dar asta nu plătesce nimicŭ. Am poruncitŭ dară sĕ ți se taie altele și am nădejde, că le vei întrebuința într'unŭ chipŭ mai bunŭ și mai demnŭ.» Ḑicêndŭ aceste vorbe i se întinse o legătură de condeie din pene de gâscă făcute; dar scriitorulŭ așa se rușinase, încâtŭ abia îndrăsnì sĕ le ia.

»Ia-le numai și du-te!« grăi zorindŭ împĕratulŭ. »De astă dată amŭ sfîrșitŭ tréba amêndoi.« — »E liberŭ,« mai ḑise elŭ cătră ușerĭ, lăsați-lŭ sĕ mérgă în pace acasă.«

Adêncŭ mișcatŭ se depărtă scriitorulŭ, covêrșitŭ de mărinimia. Ajungêndŭ a casă, desfăcu hârtia în care erau condeiele învĕlite și ce sĕ-i vadă ochii? — hârtia era unŭ împĕrătescŭ decretŭ, prin care în tótă viața i se asigura o — pensiune. Iosifŭ căutase sĕ afle împrejurările vieței lui și aflase, că tráia tare lipsitŭ și nĕcăjitŭ. Pamflete însĕ elŭ nicĭ odată împotriva nobilului monarchŭ nu a mai scrisŭ.

Rectificare. Nr. 108, pag. 3, colóna 2, sĕ se citéscă: la rĕndulŭ 32 de josŭ în susŭ: a scăpá suflete din purgatorŭ; — la rĕndulŭ 19 de josŭ în susŭ: Alfierĭ... și nu Astfelŭ.....

Editorŭ: **Iacobŭ Mureșianu.**

Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Cursulŭ la bursa de Viena

din 11 Iulie st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	122.10	Bonurĭ croato-slavone	100.—
Rentă de aurŭ 4%	91.—	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.—
Rentă de hârtiă 5%	88.—	Imprumutulŭ cu premiu ung.	115 20
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	142.40	Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	115.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	96.30	Renta de hârtiă austriacă	80.35
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	117.75	Renta de arg. austr.	81.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	102.—	Renta de aurŭ austr.	102.90
Bonurĭ rurale ungare	101.50	Losurile din 1860	134 75
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.40	Acțiunile băncei austro-ungare	851.—
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	101.25	Act. băncei de creditŭ ung.	299.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.25	Act. băncei de creditŭ austr.	299.30
Bonurĭ rurale transilvane	101.25	Argintulŭ —. — Galbinĭ împărătescĭ	5.76
		Napoleon-d'orĭ	9.67 —
		Mărcĭ 100 împ. germ.	59.55
		Londra 10 Livres sterlinge	121.85

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 27 Iunie st. v. 1884.

Renta română (5%)	Cump.	93½	vênd.	94¾
Renta rom. amort (5%)	»	94¾	»	95⅛
» convert. (6%)	»	96½	»	97½
Împr. oraș. Buc. (20 l.)	»	33	»	33½
Credit fonc. rural (7%)	»	102½	»	105½
» „ „ (5%)	„	90	„	93
» » urban (7%)	»	101	»	105
» » » (6%)	»	97½	»	101
» » » (5%)	»	87.½	»	90½
Banca națională a României	»	1372	»	1385
Ac. de asig. Dacia-Rom.	»	326.	»	335
« » » Națională	»	234.	»	235
Aurŭ	»	4 50.	»	5.⅕
Bancnote austriace contra aurŭ	»	2 07.	»	2.09

☞ Acei domnĭ abonațĭ ai noștrii, carĭ au plătitŭ prețulŭ abonamentului pe unŭ jumĕtate de anŭ séu pe unŭ anŭ, înainte de 1-a Aprilie a. c., sunt rugațĭ a ne trimite diferența prețului urcatŭ dela 1 Aprile c., care pentru Austro-Ungaria face 2 fl., ér pentru România 8 lei. ☜

ADMINISTRAȚIA „GAZ. TRANS."

Nr. 7126—1884. 3—3

Publicațiune.

Sĕ aduce la cunoscința publică, cumcă consignațiunile de conscriere trimise de d-lŭ subcomite prin esmisulŭ din 26 Iunie a. c. Nr. 5.390 referitóre la solvirea sumelorŭ pentru eliberarea dela construirea drumurilorŭ pro 1884 sĕ află din 14 până în 22 Iulie a. c. înainte de prânḑŭ dela 8—12 ore și după prânḑŭ dela 3—5 ore în oficiolatulŭ orășenescŭ de dare spre esaminare din partea fie-cărui, și acele partide, carĭ prin acésta conscriere se sĕmtŭ neîndreptățite, au sĕ-șĭ asterná observațiunile în scrisŭ celŭ mai târḑiu până în 31 a lunei curente, după prânḑŭ la 3 óre, subscrisului magistratŭ.

Se provócă totŭ-deodată toțĭ posesorii de case, posesorii de animale de înhămatŭ și înjugatŭ și partidele supuse dării în urma unui câștigŭ de sine stătătorŭ, ca spre scopulŭ prescrierei câtŭ are sĕ dea pentru construirea de drumurĭ, sĕ se înfățișeze cu cărticelele de dare la oficiolatulŭ orășenescŭ de dare până la 31 Iulie a. c.

Sumele pentru eliberarea dela construirea de drumurĭ, din carĭ pentru fie-care animalŭ de înhămatŭ și înjugatŭ sunt de a se solví 3 fl. 60 cr. pe când din partea fie-cărui altŭ posesorŭ îndatoratŭ la concurență pentru construirea de drumurĭ sunt de a solví 2 fl. 40 cr. — au de a se așterne celŭ multŭ până în 15 Augustŭ a. c. la cassa oficiolatului orășenescŭ de dare neacceptându-se solvirĭ parțiale.

Cu 16 Augustŭ a. c. începêndŭ sunt a se încassá aceste sume restante pe calea esecuțiunei, fără ca se premérgă vr'o admonițiune.

Brașovŭ în 15 Iulie 1884. **Magistratulŭ orășenescŭ.**

Conspectulŭ operațiunilorŭ Institutului

de creditŭ și de economii „ALBINA" pro luna Iuniu 1884.

INTRATE.

Numĕrarŭ cu 30 Aprile a. c.	fl.	35184.10
Depunerĭ	„	107481.98
Cambie rescumpĕrate	„	229826.19
Imprumuturĭ hipotec. și alte împrumuturĭ	„	65244.75
Interese și provisiunĭ	„	13347.54
Fondul de pensiunĭ	„	33.50
Moneta	„	31623.82
Effecte	„	40740.49
Conturĭ curente	„	11687.99
Diverse	„	207.49
	fl.	535377.85

EȘITE.

Depunerĭ	fl.	115655.80
Cambie-escomptate	„	259116.06
Imprumuturĭ hipotec. și alte împrumuturĭ	„	58944.—
Interese la Depunerĭ	„	1425.97
Cuponĭ de Acțiunĭ rĕscumpĕrațĭ	„	3890.—
Competințe	„	19.11
Salare și spese	„	1845.56
Moneta	„	22340.40
Conturĭ-Curente	„	15778.39
Diverse	„	386.39
Saldo în numĕrarŭ cu 30 Iuniu	„	55976.17
	fl.	535377.85

Sibiu în 31 Iuniu 1884.

Visarionŭ Romanŭ m. p. Directorŭ esecutivŭ.

Iosifŭ Lissai m. p. Comptabilŭ.

Tipografia Alexi Brașovŭ.